

Základní škola a Mateřská škola Kostomlaty pod Milešovkou

Kostomlaty pod Milešovkou, Světecká 285

Školní vzdělávací program předškolního vzdělávání

Datum zpracování : 15.9.2018
Datum platnosti : 31. 8. 2021
Zpracovala : Iva Paštiková – vedoucí učitelka MŠ

Název ŠVP PV:

**ROK NA NAŠÍ VESNICI aneb HRAJEME
SI OD JARA DO ZIMY**

„ Já mám nápad, máš ho taky?“

Budeme si spolu hrát, zpívat, pohádky poslouchat a s přírodou si povídat.

Obsah

Základní škola a Mateřská škola Kostomlaty pod Milešovkou.....	1
Kostomlaty pod Milešovkou, Světecká 285.....	1
Školní vzdělávací program předškolního vzdělávání (MŠ).....	1
ROK NA NAŠÍ VESNICI aneb HRAJEME SI OD JARA DO ZIMY	2
Obsah.....	3
1. Identifikační údaje o mateřské škole.....	4
2. Obecná charakteristika školy.....	5
3. Podmínky vzdělávání.....	6
3.1. Hygienické a materiální podmínky školy	6
3.2. Životospráva a psychosociální podmínky	7
3.3. Rámcový denní program	9
3.4. Organizační chod a provoz školy.....	10
3.5. Personální zajištění	11
3.6. Řízení mateřské školy	11
3.7. Spoluúčast rodičů – plány spolupráce	12
4. Organizace vzdělávání.....	16
5. Charakteristika vzdělávacího programu.....	17
5.1 Hlavní zaměření výchovně vzdělávací práce.....	17
5.2 Vzdělávací program naší školy.....	18
5.3 Průběžné vzdělávací cíle a záměry.....	19
5.4 Popis a formy vzdělávání	20
5.5 Činnosti a příležitosti vedoucích k naplnění vzdělávacích záměrů.....	21
6. Vzdělávací obsah.....	23
6.1. Rámcové cíle předškolního vzdělávání	23
6.2. Klíčové kompetence předškolního vzdělávání	23
6.3 Vzdělávací oblasti a dílčí záměry	24
6.4 Integrované bloky	26
7. Evaluační systém.....	50
7.1. Prostředky a obsah evaluace	50
7.2. Evaluace dlouhodobých cílů	51
7.3. Hodnocení vzdělávacího programu a jeho realizace	51
7.4. Hodnocení vzdělávání.....	52
7.5. Evaluace podmínek školy	52
7.6. Hodnocení dětí.....	52
7.7. Sebehodnocení.....	54
8. Konkretizované očekávané výstupy RVP PV.....	55
9. Desatero pro rodiče předškolního věku.....	79
10. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let, zajištění průběhu vzdělávání.....	86
11. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných.	
Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných.....	88

1. Identifikační údaje o mateřské škole

Adresa: Základní škola a Mateřská škola Kostomlaty pod Milešovkou

Světecká 285

Kostomlaty pod Milešovkou

417 54

Pracoviště : Školní 133

IČO: 72745380

IZO: 600084175

Telefon: 417 87 10 44

Email: zs.kostomlaty@cmail.cz (případně ms.kostomlaty@quick.cz)

Zřizovatel: Obec Kostomlaty pod Milešovkou

Adresa: Obecní úřad

Lhenická 310

Kostomlaty pod Milešovkou

417 54

Paní starostka: Mgr. Eva Krejsková

2. Obecná charakteristika školy

Naše budova stojí uprostřed vesnice mimo hlavní silnici. Z oken vidíme na kostel, zámek sloužící jako výchovný ústav a dětský domov pro dívky. Za školou je zahrada, která navazuje na hřiště. Děti mají velké možnosti poznávat přírodu, po krátké cestě se dostaneme k rybníkům a do lesa. V obci začíná také CHKO, bohatá na mnoho vzácných rostlin. Budova mateřské školy je jednopatrová a byla postavena v roce 1890. S jistotou mohu říci, že jako mateřská škola sloužila od roku 1945. Zjišťuji, k jakému účelu byla postavena, nebo k jakému účelu před válkou sloužila. V roce 1958 došlo k velké rekonstrukci budovy (záchody tedy i rozvod vody, ústřední vytápění na uhlí). K další rekonstrukci došlo v roce 1973 (elektroinstalace, přístavba záchodků, ložnice a změna vytápění z budovy základní školy). Do roku 1989 byla kapacita této jednotřídky 35 dětí, byla to jediná jednotřídka s touto kapacitou v okrese. Od roku 1995 byla stanovena hygienická norma na 25 dětí. Po rekonstrukci koupelny a kuchyně máme od 1. 9. 2009 kapacitu 28 žáků. Tato kapacita je i naplněna. Máme samostatnou jídelnu i ložnici. Kuchyň MŠ slouží i jako vývařovna pro děti ZŠ. Součástí mateřské školy je také výdejna pro děti základní školy, která je nově postavena v těsné blízkosti ZŠ. V obci se začíná stavět a tak doufám, že budoucnost naší mateřské školy nebude ohrožena.

3. Podmínky vzdělávání

3.1. Hygienické a materiální podmínky školy

Mateřská škola sídlí v samostatné, jednopatrové budově. V přízemí je šatna, úklidová komora, WC pro dospělé, třída, ložnice, umyvárny a WC pro děti. Pro zajištění osobní hygieny dvouletých dětí používáme i nočníky. V prvním poschodí je školní kuchyně, sklad potravin, jídelna pro děti, jídelna pro dospělé a kancelář. Součástí mateřské školy je výdejna pro žáky ze základní školy, která je součástí školy ve vedlejší budově. Je zařízena podle požadavků hygienické stanice. Mateřská škola není podsklepená, ale má velikou půdu. Za mateřskou školou je velká zahrada, která je obklopena zelení. Nedaleko od mateřské školy jsou hřiště, les a louky, které rovněž využíváme. Prostory mateřské školy odpovídají počtu zapsaných dětí, tudíž mají dostatečný prostor ke svým aktivitám. Dětský nábytek, tělocvičné náčiní a hygienické zařízení jsou vhodná a odpovídají potřebám počtu a věku dětí. Vybavení didaktickými pomůckami a hračkami je dobré a jsou umístěny tak, aby byly vhodné a dostupné pro všechny věkové kategorie včetně dvouletých dětí. Zajistili jsme vybavení nábytkem odpovídající výšce dvouletých dětí a přístupnost některého vybavení (uzavíratelné skříňky). Děti se spolupodílejí na výzdobě prostor a výsledky jejich aktivit jsou přístupné i pro rodiče. Všechny požadavky hygienické kontroly byly splněny. V září roku 2018 byla zakoupena nová elektrická kamna do kuchyně. V červenci 2018 byla vymalována ložnice, vyměněn koberec za lino a došlo také k výměně všech skříněk.

Náměty na zlepšení

Materiální a hygienické podmínky.

- ✓ Zahrada - nutná oprava zahradního domku a dřevěné mašinky.
- ✓ Herna- obměňovat koutky pro děti.
- ✓ Herna- vytvořit koutek na pokusy.

Životospráva a psychosociální podmínky.

- ✓ Co nejvíce využívat přírody k naplňování našich cílů.
- ✓ Maximálně respektovat přirozené individuální tempo dítěte.
- ✓ Naučit nové děti zvládat komunitní kruh, naučit se poslouchat toho druhého, umět se vcítit do jeho situace.
- ✓ Navštěvovat akce, které podporují estetické citění a citové prožívání.
- ✓ Obohacovat jídelníček o méně známé druhy potravin a zeleninových jídel.

3.2. Životospráva a psychosociální podmínky

Životospráva a psychohygienu

- Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava dle příslušných norem.
- Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržována technologie přípravy pokrmů a nápojů (kontrola OHES).
- Pitný režim je zajištěn v průběhu celého dne v MŠ (školnice, učitelky).

- Mezi jednotlivými jídly jsou dodržovány intervaly.
- Děti do jídla zásadně nenutíme, ale vhodnými prostředky se snažíme, aby neznámé jídlo alespoň ochutnaly (osobním příkladem, či jaký prospěch má jídlo na naše zdraví, vysvětlením skladby jídla).
- Je zajištěn flexibilní denní řád s možností přizpůsobit se vzniklé situaci.
- Děti jsou každodenně venku s ohledem na stav ovzduší, či jiné přírodní podmínky (mráz nad -8 stupňů C, náledí, déšť, inverze, silný vítr....).
- Děti mají dostatek volného pohybu venku (zahrada, hřiště, louky, les).
- Spaní je upraveno podle potřeb dětí. Po uložení si vyprávíme pohádky, čteme z knih nebo posloucháme CD. Dětem, které mají malou potřebu spánku, nabízíme po odpočinku klidné činnosti. Děti chodí na toaletu během odpočinku kdykoli potřebují.
- Učitelky zatěžují děti přiměřeně v rámci jejich možností. Nové děti mají klidnější adaptační režim (chodí po hodině domů nebo podle individuální schopnosti se odloučit od rodičů).

Psychosociální podmínky

- Všichni zaměstnanci musí vytvářet takové podmínky, aby se dítě cítilo v mateřské škole jistě, spokojeně a v bezpečí.
- Všechny děti mají stejná práva, rovnocenné postavení a žádné z nich, nesmí být zvýhodňováno ani znevýhodňováno. Jakékoli projevy nerovnosti, podceňování a zesměšňování dětí jsou nepřístupné.
- Dbáme na to, aby volnost a osobní svoboda dětí byla dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení, vyplývající z nutnosti dodržovat v mateřské škole potřebný řád a učit i určit dětem pravidla soužití.
- Děti musí dostávat jasné a srozumitelné pokyny.

- Pedagogický způsob jakým děti povedeme, musí být podporující, sympatizující, komunikace musí být empatická, vstřícná. Je vyloučeno manipulovat s dítětem, podporovat nezdravou soutěživost mezi dětmi.
- Dbáme na respektování potřeb dětí. Jednáme přirozeně, citlivě, navozujeme prostředí klidu a pohody.
- Vzdělávací nabídka musí odpovídat možnostem předškolního dítěte.
- Je nutné vyhýbat se negativním slovním komentářům. Pedagog je uznalý, dostatečně oceňuje dítě, přiměřeně reaguje pozitivním oceněním. Vyvaruje se paušálních pochval stejně jako odsouzeních.
- Mezi dospělými a dětmi se musí projevovat vzájemná důvěra, tolerance, zdvořilost, ohleduplnost, vzájemná pomoc a podpora.
- Budeme se věnovat vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňovat prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů).
- Vytváříme společně s dětmi pravidla pro život v mateřské škole.
- Máme vytvořena pravidla pro komunikaci s dětmi.

3.3. Rámcový denní program

Denní program je zpracovaný rámcově, aby byl dostatečně pružný a mohli jsme reagovat na okamžité a individuální potřeby dětí.

6.00 - 9.45 Hra, individuální péče, zájmové činnosti, výchovně vzdělávací program, pohybové aktivity.

9.45 - 11.45 Pobyt venku (délka s přihlédnutím k počasí).

11.45 - 12.30 Příprava na oběd, oběd, hygiena.

12.30 - 14.00 Odpočinek, pohádky klidové činnosti.

14.00 - 16.00 Svačina, odpolední zájmové činnosti dětí, individuální činnost.

Tento denní program lze pozměnit podle potřeb dětí nebo aktuální situace počasí. V letním počasí se aktivity přesouvají co nejvíce ven. Naopak pokud je vytrvalý déšť, silný vítr, či mráz nad -8°C jsou náhradní aktivity vykonávány ve třídě.

3.4. Organizační chod a provoz školy

Při vstupu do mateřské školy uplatňujeme individuální adaptační režim. Podle možností rodičů preferujeme naprosto pozvolný příchod dětí do mateřské školy. Denní program je rámcový a proto pružný s možností reagovat na individuální potřeby dětí. Poměr spontánních a řízených aktivit je vyvážený, děti mají dostatek času na hru a jsou podněcovány k vlastní aktivitě. Děti pracují v různých skupinkách podle věku, schopností a zájmu. Plánování vychází z potřeb a zájmu dětí a vše podřizujeme aktuálnímu věkovému složení dětí. Počet dětí nepřesahuje 28 dětí, což je schválená kapacita naší MŠ. Na tento počet dětí máme stanovenou výjimku z počtu dětí.

Náměty na zlepšení

- ✓ Nadále zlepšovat spolupráci s rodiči.
- ✓ Zlepšovat možnosti pro experimentování (pokusy, pozorování).

- ✓ Dětem s menší potřebou spánku nabízet klidový program, aby nebyla narušována potřeba spánku malých dětí.

3.5. Personální zajištění

V naší mateřské škole pracují celkem 3 zaměstnanci (2 na plný úvazek a jeden na úvazek zkrácený).

Pedagogičtí zaměstnanci:

- vedoucí učitelka Iva Paštiková SPgŠ, VŠ
- učitelka Lenka Vysypalová SPgŠ
- učitelka Helena Brejchová SPgŠ

3.6. Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly jsou jasně vymezeny v organizačním řádu školy. Porady jsou organizovány podle potřeby naší jednotřídní MŠ zpravidla 1x do měsíce, krátké informativní schůzky probíhají každý týden. Konzultace s učitelkou každý den. Máme vypracovaný plán evaluace a kontrol zahrnující celý chod naší MŠ. Paní učitelka pomáhá při vytvoření školního vzdělávacího programu a společně vytváříme třídní vzdělávací plány.

Náměty na zlepšení

- ✓ Vyvozovat závěry z evaluace pro další práci.
- ✓ Zlepšit spolupráci jednotlivých organizačních částí školy (především ZŠ a MŠ)

- ✓ Prohlubovat účast pracovníků na řízení školy.
- ✓ Prohlubovat spolupráci s rodiči dětí.

3.7. Spoluúčast rodičů - plány spolupráce

Plány spolupráce:

1. Plán spolupráce se zřizovatelem.
2. Plán spolupráce s místní lidovou knihovnou.
3. Plán spolupráce se ZŠ Kostomlaty.
4. Plán spolupráce s rodinou.

Plán spolupráce s Obcí Kostomlaty pod Milešovkou

- Úzká spolupráce Základní školy a Mateřské školy Kostomlaty pod Milešovkou a obcí Kostomlaty pod Milešovkou je zajištěna především na základě úzké spolupráce starostky obce Mgr.Krejskové s ředitelem školy a vedoucí učitelkou MŠ. Tato spolupráce se zaměřuje především na oblasti: materiálního vybavení, provozu mateřské školy, financování provozu školy, oprav a ostatních problémů, které vyplynou ze situace.
- Účast na akcích pořádaných obcí a její kulturní komisi.
- Účast dětí na vítání občánků, zlatých svatbách, akcích pro důchodce, mikulášských besídkách apod.

Plán spolupráce s rodinou

Maminko a tatínku, chceš mi dát co nejvíc?

DEJ MI SVŮJ ČAS!

Společně si čtete, učte se básničky, malujete, kreslete, vyrábějete, zpívejte, cvičte, hrajte si venku i doma a spolupracujte s námi. Tak nejlépe můžete poznat vlohy, nadání a talent svých dětí a společně utvářet jejich osobnost.

- Vytvářet mezi učitelkami a rodiči oboustrannou důvěru, otevřenost, porozumění, vstřícnost a ochotu spolupracovat.
- Učitelky sledují konkrétní potřeby dětí i rodiny a snaží se jim porozumět, pokud je to možná jim vyhovět.
- Učitelky budou informovat rodiče o prospívání dětí, o jejich pokrocích, ale i problémech. Domlouvají se na dalším postupu.
- Schůzky s rodiči.
- Společná oslava Vánoc, Velikonoc, svátek matek, rozloučení se školáky.
- Knižní nabídky pro děti: pohádkové knihy, encyklopedie, knihy rozvíjející tvořivost.
- Možnost individuálního přístupu do třídy (nové děti, pochlubit se rodičům co jsem vytvořil, ukázat hračku apod.).
- Umožnění docházky do mateřské školy podle potřeb rodičů, pokud to nenaruší chod školy.
- Nástěnky a výstavky prací dětí.
- Nabídka knih pro rodiče s tematikou týkající se vzdělávání, výchovy, zdraví dětí. Materiály týkající se drog a jiných nebezpečí.
- Možnost sledovat téma, které probíhá a formou úkolu se do daného tématu zapojit.
- Další spolupráce podle zajmu a nápadu rodičů.
- Pomoc rodičů mateřské škole při údržbě zahrady, hraček apod.

Plán spolupráce s místní lidovou knihovnou

- Říjen měsíc knihoven, beseda v knihovně.
- Besedy se spisovateli, ilustrátory, společné akce se ZŠ.
- Seznámení s tradicemi Velikonoce, Vánoce (tradice a zvyky, koledy, pečení, výroba dárečků). Měsíc internetu, seznámení s internetem.
- Seznámení s počítačem děti 5-6 leté.
- Výstavky dětských prací v knihovně (malé programy dětí).
- Účast na besedách vhodných pro naše děti.

Spolupráce s knihovnou je na velice dobré úrovni. Děti mají možnost získávat nové informace, vytváří se u nich kladný vztah ke knize a rozvíjí předčtenářské dovednosti. Do knihovny si cestu najdou již v předškolním věku.

Spolupráce se ZŠ

- Spolupráce při zápisu dětí do 1. třídy ZŠ (účast vedoucí učitelky při zápisu, spolupráce při posuzování školní zralosti dětí).
- Účast vedoucí učitelky v 1. třídě v první den školy.
- Návštěva p.učitelek ze ZŠ.
- v 1. třídě ZŠ (výměna zkušeností),
- Návštěva dětí z 1. třídy v MŠ (pochlubit se výsledky své práce, podívat se na své kamarády).
- Děti z MŠ navštíví své kamarády v měsíci květnu seznámit se s prostředím ZŠ.
- Společné akce, účast na akcích školy: návštěva divadel, společná divadla dojíždějící do škol, akademie, rozsvícení vánočního stromu, účast na akcích jako je pálení čarodějnic, drakiáda.

Ostatní akce se uskutečňují podle možnosti a domluvy.

4. Organizace vzdělávání

Mateřská škola je jednotřídní. Jsou zde děti od 2 do 7 let (při odkladu školní docházky). Metody a formy práce jsou odlišné pro různou věkovou kategorii. Snažíme se uspořádat organizaci aktivit tak, aby byly spokojené všechny děti, bez rozdílu věku. Prostory mateřské školy jsou plně využity. Děti mají k dispozici hernu spojenou s třídou, šatnu, ložnici a jídelnu. Do mateřské školy jsou přijímány děti již od 2 let. Děti jsou zde na celodenní docházku. Zápis do mateřské školy probíhá zpravidla v měsíci květnu. Děti si s rodiči mohou mateřskou školu prohlédnout a pohrát si.

Přijímání dětí do mateřské školy (spádová MŠ pro obec Kostomlaty)

- Povinná školní docházka pro děti 5-6 leté. (Organizace dle § 1c vyhlášky č. 14/2005 Sb., v platném znění. Stanovena v rozsahu 4 hodin od 08.00 hod. do 12.00 hod. - § 1c písm. b) vyhlášky č. 14/2005 Sb.)
- Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však pro děti od 2 let. Dítě mladší 3 let nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok. (§ 34 odst. 1 zákona č. 561/2005 sb.)

Náměty na zlepšení

- ✓ Připravit si dostatek námětů, podtémat a upravovat je podle věkové skladby dětí.
- ✓ Provoz školy přizpůsobit potřebám rodičů.
- ✓ Stále preferovat skupinovou práci dětí, věk a schopnosti dětí.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

Pracujeme podle Rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání. Snažíme se nabízet kvalitní péči pro děti. Mimo standardní péči, pořádáme i další akce pro větší rozvoj dětí (kulturní akce a to i ve spolupráci s MLK, ZŠ, akce pro rodiče, výlety). Veškeré naše snažení směřuje k tomu, aby děti byly v mateřské škole spokojené.

5.1. Hlavní zaměření výchovně vzdělávací práce

Environmentální výchova:

Předškolní věk je jedinečným obdobím. Kdy jindy budou děti tak zvědavé, čínorodé a kdy jindy budou mít čas na pobyt v přírodě? Příroda nabízí předškolnímu dítěti spoustu možností k rozvoji. Velmi důležité je zvykání si na přírodu, na různá přírodní zákoutí a rozmary počasí. Pokud se dítě cítí v přírodě s pomocí dospělého bezpečně, postupně se zde učí trávit svůj čas a zvládat případné nepříjemné situace. Díky takové přípravě se bude i v dalších obdobích života pravděpodobně cítit v přírodě bezpečněji a uvolněněji. Vedle obratnosti a určité otužilosti mohou děti v tomto období v přírodě zažívat mnoho smyslových zážitků, které rozvíjejí jejich osobnost i vztah k přírodě. Předškoláci si zároveň v tomto období osvojují běžná pravidla lidského soužití. Děti si tak mohou přirozeně osvojit základní kulturní návyky, jak se chovat ke zvířatům, rostlinám a další blízké přírodě. Pokud má dítě dobrého průvodce pro poznávání přírody a zdravý kousek přírody v dosahu, pak je to slibný základ pro další období jeho vývoje.

V této oblasti se zaměřujeme:

- Vytváření kladného vztahu k přírodě a životnímu prostředí.
- Probouzení citového vztahu k přírodě, ochraně přírody (spolupráce s lesním pedagogem).
- Poznávání vlivu lidské činnosti na přírodu (zaniklé obce v našem okolí, obnova zeleně).
- Prožitkové učení, možnosti k experimentování.

- Poznávání historických památek a přírodních krás naší vesnice.

Prevence patologických jevů a drog:

- Zvyšování odolnosti dětí vůči sociálně patologickým jevům.
- Vytváření úzkého vztahu mezi učitelkou a dítětem, vytváření vztahu důvěry a porozumění.

Další priority vzdělávání v ročním plánu.

5.2. Vzdělávací program naší školy

Hlavní vzdělávací cíle a záměry, na které klade naše mateřská škola důraz:

1. V oblasti biologické budeme zlepšovat tělesnou zdatnost a povedeme děti k zdravým životním návykům a postojům.
2. V oblasti psychologické budeme rozvíjet duševní pohodu a psychickou zdatnost, jejich řeč, jazyk, city a vůli.
3. V oblasti interpersonální budeme podporovat utváření vztahu dítěte k druhému dítěti a k dospělým.
4. V oblasti sociálně kulturní uvedeme dítě do společenství ostatních lidí, pomůžeme dítěti přijmout základní uznávané morální a estetické hodnoty
5. V oblasti environmentální založíme v dítěti povědomí o vlivu člověka na životní prostředí a o povědomí o okolním světě rozvíjení vztahu k přírodě.

5.3. Průběžné vzdělávací cíle a záměry

- Osvojení si dovedností důležitých k podpoře zdraví a vytváření zdravých životních návyků.
- Rozvoj komunikativních dovedností.
- Posilování přirozených poznávacích schopností.
- Rozvoj pozitivních citů dítěte směrem k sobě.
- Rozvoj schopností vytvářet a rozvíjet citové vztahy k okolí.
- Rozvoj schopností a dovedností vyjádřit pocity dojmy, prožitky.
- Kultivace a rozvoj mravního a estetického vnímání citění a prožívání.
- Získat schopnost řídit své chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci.
- Rozvoj schopností a dovedností důležitých pro rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem.
- Vytváření prosociálních vztahů k druhému (přizpůsobivost, tolerance, respekt).
- Vytvoření povědomí a mezilidských a morálních hodnotách.
- Vytvoření základů estetického vztahu ke světu, životu, kultuře.
- Rozvoj schopnosti vážit si života ve všech jeho formách.
- Rozvoj pocitu sounáležitosti s živou i neživou přírodou, lidmi, společností, a planetou Zemí.

5.4. Popis a formy vzdělávání

V naší mateřské škole je vzdělávání uskutečňováno ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou. A to vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit. Specifickou formou jsou didakticky cílené činnosti, v nichž učitelka naplňuje konkrétní vzdělávací záměry formou záměrného a spontánního učení. Toto učení zakládáme na aktivní účasti dítěte. Je založeno na smyslovém vnímání a prožitkovém učení a to zpravidla ve skupině, ale i individuálně. Všechny aktivity obsahují prvky hry a tvořivosti. Děti s odkladem školní docházky jsou vzdělávány podle individuálních plánů vycházejících ze zprávy PPP, vlastního pozorování a hodnocení. U dětí se špatnou výslovností doporučujeme návštěvu logopeda. Nadané děti mají možnost dalších aktivit v rámci individuální odpolední péče, nespavé děti během odpočinku. Mezi formy naplňující záměry vzdělávání patří mnoho dalších aktivit a to akce pro rodiče, výlety, návštěvy divadel, spolupráce s knihovnou a ZŠ, kroužky (výtvarný a přírodovědný).

Na cestě dítěte za poznáním se chceme stát jeho společníkem a ochráncem. Chceme proniknout do srdce dítěte a získat si jeho důvěru. Vytvoříme prostředí, kde by mohlo s pocitem bezpečí zkoumat okolní svět objevovat taje svých emocí a mezilidských vztahů.

5.5. Činnosti a příležitosti vedoucích k naplnění vzdělávacích záměrů

- Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti.
- Společné diskuze, rozhovory, vyprávění zážitků.
- Vyřizování vzkazů, zpráv.
- Různé hry podporující tvořivost, fantazii, představivost.
- Činnosti zajišťující spokojenost, radost, veselost.
- Podporovat v dítěti v důvěru ve vlastní síly oceňování jeho snahy, pochvala.
- Přiměřené úkoly.
- Hry vyžadující vůli, vytrvalost, sebeovládání.
- Cvičení organizačních schopností.
- Poslech pohádek a příběhů.
- Hry na téma rodina, přátelství.
- Výlety do okolí.
- Dostatek pozitivních příkladů.
- Společenské hry.
- Kooperativní činnosti ve dvojicích.
- Společná setkání, povídání.
- Podpora dětských přátelství.
- Hry a situace, kde se učí děti chránit bezpečí své i druhých.
- Četba, vyprávění příběhů o vztazích mezi lidmi.
- Poznávání mravních hodnot.
- Vytváření vkusného a estetického prostředí.

- Společné zábavy a slavnosti.
- Setkání s dramatickým, výtvarným a literárním uměním (besedy, divadla).
- Pozorování životního prostředí a jeho vlivu na kvalitu života.
- Didaktické hry, spontánní hry, pokusy, pozorování.

6. Vzdělávací obsah

6.1. Rámcové cíle předškolního vzdělávání

1. Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání.
2. Osvojení základů hodnot, na niž je založena naše společnost.
3. Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

6.2. Klíčové kompetence předškolního vzdělávání

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. kompetence komunikativní
4. kompetence sociální a personální
5. kompetence činnostní a občanské

Klíčové kompetence jsou soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností postojů a hodnot důležitých pro rozvoj a uplatnění každého jedince. Naší snahou je aby tyto kompetence děti získaly, a k tomu slouží náš školní vzdělávací a třídní vzdělávací program.

6.3. Vzdělávací oblasti a dílčí záměry

1. Dítě a jeho tělo (biologická oblast)

Záměr: stimulovat a podporovat růst a nervosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových a manipulačních dovedností, učit je sebe obslužným dovednostem a vést je k zdravým životním návykům a postojům.

2. Dítě a jeho psychika (psychologická oblast)

Záměr: podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů a vůle. Stejně tak i jeho sebepojetí, sebe nahlížení, sebevyjádření a kreativitu. Stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji poznávání a učení.

3. Dítě a ten druhý (interpersonální oblast)

Záměr: podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

4. Dítě a společnost (oblast sociálně-kulturní)

Záměr: vést dítě do společnosti ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními. Uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

5. Dítě a svět (environmentální oblast)

Záměr: založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění. O vlivu člověka na životní prostředí, počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu. Vytvořit elementární zásady pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí.

6.4. Integrované bloky

- 1) Pojd'me, podáme si ruce
- 2) Barevný podzim
- 3) Planeta Země
- 4) Těšíme se na Vánoce
- 5) Paní zima jede
- 6) Jsem zdravý jako rybička
- 7) Připravme si deštníky
- 8) Svět zvířat
- 9) Když všechno kvete
- 10) Nasedat a jedeme

1. **Blok: Pojd'te, podáme si ruce**

- a) Mám nové kamarády
- b) Kdo jsem a kde žiji
- c) Co děláme celý den
- d) Literární kamarádi

Charakteristika a cíle integrovaného bloku:

Prostřednictvím různých her, dramatických činností, četby, aktivit podporující sbližování dětí, námětových her na rodinu a činností, které vedou k ohleduplnosti k druhému, rozvíjíme:

- pozitivní city dítěte ve vztahu k sobě a ke svému okolí
- dovednosti komunikativní
- řečové dovednosti
- schopnost navazovat a rozvíjet vztahy
- posilování vztahů k druhým
- společenské návyky a postoje
- kladný vztah k místu, ve kterém žiji.

Očekávané výstupy-kompetence

- Uvědomit si samostatnost, ale i spjatost s celou třídou.
- Komunikovat bez zábran s dětmi i dospělými.
- Postupně zvládnout orientaci ve školce.
- Navazovat kontakty s dospělými, překonat stud.
- Upevňování své pozice ve skupině dětí.
- Rozvoj slovní zásoby.
- Uvědomovat si příjemné i nepříjemné prožitky.
- Zvládat sebeobsluhu, vědomě napodobit pohyb.
- Vést rozhovor, naslouchat druhým.
- Zvládat postupně osobní hygienu.
- Zacházet s běžnými předměty a hračkami.
- Pojmenovat většinu toho, co nás obklopuje.
- Naslouchat druhým.
- Soustředit se na činnost.

- Odloučit se na určitou dobu od rodičů.
- Spolupracovat s ostatními.
- Přirozené poznávání blízkého prostředí.
- Záměrně se soustředit na činnost a její dokončení.
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech.
- Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy
- Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit.
- Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy.
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim.

2. **Blok: Barevný podzim**

- a) Plody naší zahrady
- b) Na poli a v lese
- c) Pouštíme draka
- d) Malířův podzim

Charakteristika a cíle integrovaného bloku

Pomocí přirozeného pozorování blízkého okolí a života v něm, sledování rozmanitostí a změn v přírodě. Praktickým seznámením se zeleninou a ovocem s použitím všech smyslů při jeho poznávání. Při aktivitách s knihou, přírodním materiálem rozvíjet:

- užívání všech smyslů
- řečových schopností
- vyjadřování pocitů a dojmů

- estetický vztah ke světu
- osvojování poznatků o životním prostředí
- osvojování si dovednosti při péči o své okolí
- tvořivost, zvědavost
- radost z objevování.

Očekávané výstupy- kompetence

- Přirozeně komunikovat.
- Pozorně poslouchat čtený text.
- Porozumět slyšenému, učit se nová slova.
- Osvojit si elementární poznatky o přírodě.
- Vyjadřovat svou fantazii a představivost.
- Vnímat krásu barev a tvarů.
- Postupovat podle instrukcí.
- Mít radost z práce, pokusit se ji zhodnotit.
- Poznávat chutě, vědět co prospívá našemu zdraví.
- Mít povědomí o životním prostředí.
- Vědomě napodobit pohyb.
- Zvládnout jednoduchou sebeobsluhu.
- Zvládnout prostorovou orientaci.
- Přemýšlet a vést jednoduché úvahy.
- Nalézt jednoduchá řešení.
- Vyvinout volní úsilí.

- Těšit se z příjemných zážitků.
- Spolupracovat s ostatními.
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály.
- Vnímat umělecké podněty.
- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů.
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech.
- Vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci
- Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování.
- Respektovat potřeby jiného dítěte.
- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat.
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky.

3. Blok: Planeta Země

- a) Zvědavé sluníčko
- b) Nejsme sami na světě
- c) Pohádky o vodě
- d) Přijel cirkus na náměstí

Charakteristika a cíle integrovaného bloku:

Pomocí přirozeného pozorování blízkého okolí, přírody, vodních toků, vycházek do okolí, praktických činností, četby pohádek, vyprávění, pokusů (voda, pevnina), pohybových aktivit, rozhovorem nad globem rozvíjet:

- smyslové vnímání od konkrétního k abstraktnímu
- představivost
- schopnost vyjádřit myšlenku, dojem
- estetické cítění ke světu
- sounáležitost se světem
- osvojování poznatků o světě
- pochopení vlivu lidské činnosti na životní prostředí

Očekávané výstupy - kompetence

- Vcítit se do pocitů jiné postavy.
- Zvládat sebeobsluhu.
- Ovládat koordinaci oka a ruky.
- Soustředit se na činnost.
- Prožívat radost z poznání.
- Osvojit si poznatky o světě.
- Mít povědomí o životním prostředí.
- Osvojit si základní elementární poznatky o zeměkouli, vesmíru.
- Vnímat, že svět má svůj řád.
- Chápat, že svět musíme chránit.
- Zvládat jednoduché pohybové dovednosti.

- Sladit pohyb s hudbou.
- Samostatně a smysluplně své myšlenky vyjadřovat.
- Učit se nová slova.
- Vnímat, že je zajímavé dovídat se nové věci.
- Zachytit a vyjádřit své prožitky slovně, výtvarně.
- Chápat, že všichni lidi mají svou hodnotu.
- Začlenit se mezi své vrstevníky.
- Porozumět slyšenému.
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité.
- Vyjadřovat svou tvořivost a fantazii v tvořivých činnostech.
- Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy.
- Podílet se na organizaci hry a činnosti.
- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem.
- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování.
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim.

4. Blok: Těšíme se na Vánoce

- a) Mikuláš ztratil plášť
- b) Měsíc dlouhých nocí
- c) Vánoce přicházejí

Charakteristika a cíle integrovaného bloku

Přípravou a realizací společných oslav, tradic, zvyků, hrami a praktickými dovednostmi, manipulací s různým materiálem, četbou, vyprávěním, dramatizací, pohádkami, prohlídkou obce budeme u dětí rozvíjet:

- osvojování praktických dovedností
- osvojování předčtenářských dovedností
- tvořivost
- fantazii
- mravní a estetické vnímání
- posilování vztahu k druhému
- povědomí o morálních hodnotách
- pozitivní vztah k druhému
- výtvarné schopnosti dětí
- řídit své chování vůli, tlumit vztek potlačit, strach

Očekávané výstupy- kompetence

- Zvládnout základní pohybové dovednosti.
- Prostorová orientace.
- Sladit pohyb s hudbou.
- Ovládat koordinaci oka a ruky.
- Zacházet s drobným materiálem.
- Správně vyslovovat.
- Chápat slovní vtip a humor.

- Záměrně se soustředit na činnost.
- Vnímat umělecké a kulturní podněty.
- Vytvářet si kladný vztah k druhým dětem, ke své rodině.
- Mít potěšení z toho, když udělám někomu radost.
- Všimat si dění v nejbližším okolí.
- Chovat se zdvořile a s úctou k druhým lidem.
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních činností.
- Vnímat, co si druhý přeje. Chovat se citlivě.
- Uvědomovat si příjemné citové prožitky
- Zachovávat správné držení těla.
- Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky.
- Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí.
- Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat.
- Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimat si.
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech.
- Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy.
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí.
- Uvědomovat si svou samostatnost.
- Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky.
- Navazovat kontakty s dospělým.
- Spolupracovat s ostatními.
- Respektovat potřeby jiného dítěte.

- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi.
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky.
- Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí.

5. **Blok Paní zima jede**

- a) Zimní hry a sporty
- b) Co dělá příroda v zimě
- c) Vyprávěnky u kamen
- d) Máme maškarní bál

Charakteristika a cíle integrovaného bloku

Písňemi, básničkami četbou, pracovními aktivitami, konkrétními činnostmi v přírodě, jejím pozorováním, prohlížením knížek, skupinovými činnostmi při vytváření masek, rozhovorem, aktivitami vyvolávající veselí a pohodu, pomocí příběhů obohacující citový život dětí, rozvíjíme:

- pohybové dovednosti, ovládnutí pohybového aparátu
- osvojování si poznatků o vlastním těle
- řečové a hudební schopnosti
- získávání schopností řídit své chování vůlí
- společenské postoje
- schopnost spolupracovat mezi sebou
- osvojování si poznatků o přírodě

- elementární poznatky o ochraně přírody
- vytvoření kladného vztahu k naší kultuře a historii

Očekávané výstupy – kompetence

- Znat naše lidové tradice.
- Pochopit, že každý má ve společnosti své místo.
- Mít povědomí o významu životního prostředí.
- Porozumět, že se vše mění a vyvíjí.
- Upevnit si schopnost prostorové orientace.
- Dbát na své i bezpečí druhých.
- Popsat situaci na obrázku.
- Osvojení si poznatků o své zemi o kultuře a historii.
- Vyjadřovat své představy pomocí výtvarných dovedností.
- Zvládnout základní pohybové dovednosti.
- Zvládat překážky a nerovný terén.
- Zvládat sebeobsluhu.
- Rozlišovat co prospívá zdraví.
- Porozumět slyšenému.
- Správně vyslovovat zachytit hlavní myšlenku.
- Vyjadřovat se v hudebních a tvořivých činnostech.
- Být citlivý k živým bytostem.
- Spolupracovat s ostatními.
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí.

- Dorozumět se slovy.
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité.
- Naučit se krátký text, záměrně si zapamatovat a vybavit.
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech.
- Orientovat se v prostoru, i v rovině.
- Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit.
- Řešit problémy, úkoly a situace.
- Vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci.
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení.
- Navazovat kontakty s dospělým.
- Přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem.
- Chápat, že všichni mají stejnou hodnotu.
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky.
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé.

6. **Blok: Jsem zdravý jako rybička**

- a) Ubrousku prostří se
- b) Moje tělo a zdraví, drogy a další nebezpečné látky
- c) Víím, jak jsem se narodil, vývoj od narození do dospělosti
- d) Doktor je pan laskavý

Charakteristika a cíle integrovaného bloku:

Pomocí námětových her (na maminku a tatínka, malého a velkého, na nemocnici, na lékaře, na vaření apod.) Poznávání potravin, příběhů, donesených fotografií a hrnečků. Aplikace diskusemi, rozhovory, formou praktických dovedností, pokusů. Seznámení s nebezpečím drog, alkoholu, cigaret. Vlastními poznatky různými materiály, pohádkami rozvíjíme:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojování si poznatků o svém těle
- rozvoj komunikativních dovedností
- tvorba povědomí o morálních hodnotách
- vážení si vlastního života
- pochopení vlivu lidské činnosti na životní prostředí
- osvojování si dalších poznatků o rodině a zdraví.

Očekávané výstupy - kompetence

- Umět vlastními slovy vyjádřit děj pohádky.
- Zvládat jednoduchou dramatickou situaci.
- Umět poslouchat a plnit pokyny.
- Těšit se z úspěchu svého i druhých.
- Pojmenovat části těla a některé orgány.
- Učit se nová slova.
- Formulovat otázky, slovně reagovat.
- Záměrně se soustředit na činnost.

- Řešit problémy.
- Uvědomovat si svou samostatnost.
- Zaujímat vlastní názory.
- Odmítnout nepříjemnou komunikaci.
- Uvědomovat si nebezpečí se, kterým se může setkat.
- Zvládat jednoduchou obsluhu kuchyňských nástrojů.
- Zvládat jemnou motoriku.
- Vědomě využívat všech smyslů.
- Umět rozlišit co zdraví prospívá a co mu škodí.
- Osvojit si vědomosti o rodině.
- Chápat, že se lidské tělo vyvíjí.
- Chovat se tak, abych neohrožoval své zdraví.
- Vědět jaké má tělo funkce a jak ho může droga poškodit.
- Koordinovat lokomoci a další pohyby.
- Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru.
- Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky.
- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy.
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení.
- Vyjadřovat svou tvořivost a představivost v tvořivých činnostech.
- Zaměřovat se na to co je z poznávacího hlediska důležité.
- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem.
- Respektovat potřeby jiného dítěte.
- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí.

7. Blok: Připravme si deštníky

- a) Prší, prší jen se leje
- b) Když jaro zaťuká
- c) Jaro, otvírání studánek
- d) Velikonoce, svátky jara

Charakteristika a cíle integrovaného bloku

Dramatizací pohádek, básničkami, písněmi, četbou, pozorováním přírody a počasí, konkrétními činnostmi v přírodě (les, louky, rybníky, zahrady). Pokusy s vodou, výtvarnou činností s různými materiály, seznámením s tradicemi, výtvarným ztvárněním, vyráběním dárků, rozvíjíme:

- fyzické a psychické dovednosti
- osvojování si předčtenářských dovedností
- fantazii, paměť, pozornost
- pozitivní city ve vztahu k sobě a k okolí
- vytváření postojů, citlivost a toleranci
- vytváření uvědomění si kladných morálních hodnot
- osvojování si dovedností při péči o své okolí
- ekologické cítění
- kladný vztah k tradicím

Očekávané výstupy - kompetence

- Naučit se krátký text, nová slova.
- Zaujímat vlastní názory.
- Pomáhat pečovat o životní prostředí.
- Orientovat se ve svém okolí.
- Nacházet společné znaky, rozdíly, souvislosti.
- Poznávat svět přírody.
- Sluchově rozlišovat melodii, sladit pohyb s hudbou.
- Vnímat, že svět je pestrobarevný.
- Chápat prostorové pojmy.
- Rozlišovat hlásku ve slově, slabiky.
- Ovládat koordinaci ruky a oka.
- Naučit se krátké texty.
- Soustředit se na činnost, udržet pozornost.
- Vyvinout volní úsilí.
- Těšit se z hezkých zážitků.
- Spolupracovat s ostatními.
- Vnímat kulturní podněty.
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály.
- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony.
- Porozumět slyšenému.

- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech.
- Vnímat, že je zajímavé se dovídat nové věci.
- Vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci.
- Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit své osobní pokroky.
- Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování.
- Navazovat kontakty s dospělým.
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim.

8. Blok: Svět zvířat

- a) Domácí zvířata a jejich mláďata
- b) Život u potoku, rybníku a řek
- c) Půjdeme spolu do lesa
- d) Pálení čarodějnic tradice

Charakteristika a cíle integrovaného bloku

Pomocí didaktických her se zvířátky, sestavování různých skupin - hospodářství, les, rybník (nádoba s vodou). Zadání domácích úkolů-knihy, zvířátka. Využití pohádek, obrazového materiálu, výtvarných činností, písniček, básní. Počítání a třídění zvířátek. Konkrétního pozorování lesa, rybníků, zvířat, rozvíjíme:

- osvojení si praktických dovedností

- řečové schopnosti
- mravní vnímání přizpůsobivost
- vytváření postojů respekt, přizpůsobivost
- vytváření pozitivního vztahu k místu kde žiji
- osvojování poznatků o světě přírodní prostředí
- pochopení vlivu lidské činnosti na životní prostředí
- pozornost, představivost, fantazii
- schopnost orientovat se na číselné ose
- tělesnou zdatnost
- úctu k tradicím

Očekávané výstupy-kompetence:

- Nacházet společné znaky, rozdíly.
- Chápat základní matematické pojmy.
- Uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory.
- Přirozeně a bez zábrán komunikovat.
- Dodržovat pravidla her a jiných činností.
- Správně vyslovovat, ovládat tempo řeči.
- Chovat se tak, abych neohrozil sebe ani druhé.
- Osvojit si poznatky o přírodě a o soužití člověka s přírodou.
- Chápat, že je nutné přírodu chránit.
- Osvojit si základní vědomosti o zvířatech.

- Osvojit si poznatky o našich tradicích.
- Vědomě napodobit pohyb.
- Sladit pohyb se zpěvem.
- Zvládat jednoduché úklidové práce.
- Porozumět slyšenému.
- Porovnávat a uspořádat soubory předmětů.
- Být citlivý k živým bytostem.
- Spolupracovat s ostatními.
- Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí.
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály.
- Ovládat koordinaci ruky a oka.
- Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, zaměněného, chybějícího).
- Záměrně se soustředit a udržet pozornost.
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech.
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu.
- Uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině.
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky.
- Navazovat kontakt s dospělým.
- Chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu.
- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách.

- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí.

9. **Blok Když všechno kvete**

- a) Tady jsem doma
- b) Kytička pro maminku
- c) Ze zahrádky do zahrádky
- d) Každý den je pohádka, Den dětí

Charakteristika a cíle integrovaného bloku

Didaktickými hrami na rodinu stavíme vesnici, malujeme, kreslíme místo, dům, kde jsem nejraději. Konkrétním pozorováním, pohádkami, povídáním, rozhovorem, pokusy (vytváříme zahrádku - klíčení a růst rostlin), výtvarnými činnostmi (dárek pro maminku, tatínka apod.), besídkou, rozvíjíme:

- osvojení praktických dovedností
- předčtenářských dovedností
- tvořivost, estetické vnímání
- pozitivní city dítěte ve vztahu k okolí, k rodině k matce
- spolupráci mezi dětmi
- slovní zásobu, vyjadřování se v delších celcích
- koordinaci ruky a oka, různé pohybové schopnosti
- povědomí o rostlinách jejich pěstování a růstu
- schopnosti v oblasti jemné motoriky

- smysl pro barvu a tvar.

Očekávané výstupy - kompetence

- Ovládat koordinaci ruky a oka.
- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo a intonaci řeči.
- Postupovat podle instrukcí.
- Chápat základní matematické pojmy.
- Přijímat pozitivní hodnocení, ale i svůj neúspěch.
- Zvládat jednoduché práce, ošetřování rostlin.
- Vyjadřovat se pomocí různých výtvarných technik.
- Zaujímat své vlastní názory.
- Osvojit si elementární znalosti o kultuře a tradicích nejen u nás.
- Uvědomovat si příjemné i nepříjemné zážitky.
- Být citlivý k živým bytostem.
- Koordinovat pohyby těla.
- Sladit pohyb s hudbou.
- Sledovat vyprávění, příběh.
- Přemýšlet, vést jednoduché úvahy.
- Prožívat radost ze zvládnutého.
- Spolupracovat s ostatními.
- Vnímat, že svět má svůj řád.
- Zachovávat správné držení těla.
- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony.
- Naučit se krátký text, záměrně si zapamatovat a vybavit.

- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech.
- Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci.
- Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit.
- Prožít radost ze zvládnutého a poznaného.
- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně.
- Být aktivní bez opory rodičů a blízkých.
- Učit se hodnotit své pokroky.
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení.
- Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je.
- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi.
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí.

10. Blok: Nasedat a jedeme

- a) Kniha, studnice moudrosti (jedeme do světa literatury)
- b) Dopravní prostředky, umíme se pohybovat na silnici
- c) Těšíme se na školu
- d) Hurá na prázdniny

Charakteristika a cíle integrovaného bloku

Seznamování s různými knihami, encyklopediemi, obrazovým materiálem. Pomocí didaktických her, dopravních soutěží, výletů, spolupráce se školou,

výtvarných technik, konkrétního pozorování, akcí pro rodiče a dalších akcí, které vyplnou ze situace, rozvíjíme:

- vztah k mateřské škole, ke své vesnici, k dětem vztah ke své zemi
- touhu po učení, kladný vztah ke škole
- u nejstarších dětí vědomosti a dovednosti, které v průběhu roku získaly
- schopnost výtvarně ztvárnit svoje zážitky
- vědomosti o dopravní výchově, nebezpečí na silnici
- schopnost orientovat se v různých encyklopediích
- pozornost, vůli, soustředěnost.

Očekávané výstupy-kompetence

- Vyjadřovat své myšlenky.
- Chápat slovní vtip a humor.
- Sledovat očima zleva doprava.
- Projevovat zájem o knihy.
- Zachytit hlavní myšlenku.
- Obhajovat svůj názor.
- Utvořit si dětskou představu co je dobře a co ne.
- Osvojit si poznatky o tradicích a historii našeho národa.
- Zvládat základní pohybové dovednosti.

- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony.
- Odpovídat za sebe a za své jednání.
- Vyvinout volní úsilí.
- Rozlišovat pomocí všech smyslů.
- Umět popsat situaci.
- Postupovat podle pokynů.
- Řešit problémy.
- Umět zorganizovat hru.
- Dodržovat dohodnutá pravidla.
- Vnímat literární texty.
- Uvědomovat si nebezpečí okolo nás.
- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči.
- Porozumět slyšenému.
- Domluvit se slovy.
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech.
- Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci.
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat.
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků.
- Navazovat kontakty s dospělým.
- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem.
- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi.
- Všímat si změn a dění v nejbližším okolí.

7. Evaluační systém

7.1. Prostředky a obsah evaluace

Koho hodnotíme:

- Dítě - kvalitu individuálního rozvoje a učení, osobní pokrok
- Autoevaluaci pedagogické práce

Co budeme evaluovat:

- Školní a třídní vzdělávací program - jejich obsah, realizaci, zda se naplňují požadavky RVP PV.
- Vzdělávací proces – budeme zjišťovat a hodnotit naplňování dlouhodobých i krátkodobých cílů, použité metody a postupy.
- Podmínky školy - zlepšení a v čem.

7.2. Evaluace dlouhodobých cílů

- **Metody:** dotazník, jeho vyhodnocení.
- **Cíl:** zjistit úroveň naplňování jednotlivých cílů školy.
- **Hodnotí:** obě pedagogické pracovnice.
- **Vyhodnocuje:** ředitel MŠ.
- **Pravidla:** provádí každá sama za sebe, z výsledků se čerpají nápravy a vytváří krátkodobý plán.
- **Kritéria:** dílčí dlouhodobé cíle školy, prostředky realizace.
- **Výstup:** evaluační zpráva.
- **Termín:** 1 x ročně na konci roku.

7.3. Hodnocení vzdělávacího programu a jeho realizace

- **Metoda:** dotazník.
- **Cíl:** zjistit úroveň naplňování krátkodobých cílů školy.
- **Hodnotí:** obě pedagogické pracovnice
- **Vyhodnocuje:** ředitel MŠ
- **Pravidla:** každá učitelka samostatně podle svého názoru.
- **Kritéria:** dílčí krátkodobé cíle školy.
- **Výstup:** evaluační zpráva - pro zpracování krátkodobého plánu školy.
- **Termín:** 1x ročně na konci roku.

7.4. Hodnocení vzdělávání

- **Metoda:** pozorování diskuze, rozbor herních aktivit, vhodnost využití didaktických her, analýza prací dítěte, pracovních listů.
- **Cíl:** zhodnotit jak se děti cítily, co se povedlo – nepovedlo a proč (činnosti, metody dovednosti, znalosti, rizikové faktory).
- **Pravidla:** provádí učitelka na konci podtématu (spolupráce s učitelkou).
- **Kritéria:** vzdělávací cíle daného podtématu.
- **Výstup:** hodnotící list.
- **Termín:** 1x týdně po skončení podtématu a po skončení tematického celku.

7.5. Evaluace podmínek školy

- **Metoda:** dotazník.
- **Cíl:** hodnotit kvalitu podmínek MŠ.
- **Hodnotí:** provozní i pedagogičtí pracovníci.
- **Vyhodnocuje:** ředitel MŠ.
- **Kritéria:** podmínky předškolního vzdělávání.
- **Výstup:** evaluační zpráva, na jejímž základě je vypracován plán v oblasti podmínek školy.
- **Termín:** 1x ročně.

7.6. Hodnocení dětí

- **Metody a formy:** pozorování, rozhovory, osobní a rodinná anamnéza, analýza výsledku činnosti.
- **Oblasti hodnocení:** Rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení

- *rozumový vývoj*
- *motorický vývoj*
- *verbální vývoj.*

Rozvoj společenských hodnot a chování dítěte

- *vnější vlivy (rodina, spolupráce)*
- *potřeby, vlastnosti a zájmy dítěte*
- *chování dítěte.*

Rozvoj samostatnosti a zdravého sebevědomí

- *úroveň sebeobslužných dovedností a návyků*
- *sebedůvěra a sebehodnocení.*

- **Hodnotí:** pedagog, dítě samo sebe, rodiče.
- **Výstup:** každé dítě záznamový arch.
- **Termín:** jednou za čtvrt roku, podle potřeby častěji.

7.7. Sebehodnocení

Učitelka: **vlastní výchovně vzdělávací proces**

- zda se daří naplňovat hlavní cíle PV
- zda pracujeme v souladu s ŠVP PV

plnění pracovních povinností

- plnění povinností dané pracovní náplní, školním řádem kompetencemi, plány školy
- zda jsou plněny úkoly na základě kontrolní a hospitační činnosti
- analýza vedení třídní dokumentace
- potřeba dalšího vzdělávání
- osobní vlastnosti a postoj

8. Konkretizované očekávané výstupy RVP PV

KONKRETIZOVANÉ OČEKÁVANÉ VÝSTUPY RVP PV

Materiál „Konkretizované očekávané výstupy“ doplňuje dokument Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV).

Konkretizované očekávané výstupy rozpracovávají a zpřesňují jednotlivé očekávané výstupy v rámci vzdělávacích oblastí v RVP PV, které jsou popsány v optimální úrovni a které lze považovat pro děti na konci předškolního období za žádoucí.

Konkretizované výstupy upřesňují požadavky na jednotlivé očekávané výstupy v podobě činností a příležitostí tak, aby bylo zcela jasné, co by mělo dítě zpravidla na konci předškolního vzdělávání dokázat.

S pomocí konkrétních očekávaných výstupů stanoví pedagogové v rámci integrovaných bloků cílenou vzdělávací nabídku, která je pro naplňování očekávaných výstupů smysluplná a účelná. Ke snadnější orientaci jsou výstupy kódovány, uspořádány nejen do pěti vzdělávacích oblastí RVP PV, ale v jejich rámci dále utříděny do konkrétnějších „podoblastí“ rozvoje a učení dítěte. Protože vzdělávací oblasti v RVP PV se vzájemně prolínají, jsou i některé očekávané výstupy uváděné v jednotlivých vzdělávacích oblastech provázané, popř. se do určité míry opakují. Dále jsou očekávané výstupy uvedeny ve zkrácené podobě a pojmy, které upřesňují očekávaný výstup, se posouvají do kategorie konkretizovaný výstup.

Struktura:

5.1. Dítě a jeho tělo (oblast biologická)

- Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
- Jemná motorika, koordinace ruky a oka
- Sebeobsluha
- Zdraví, bezpečí

5.2. Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)

5.2.1. Jazyk a řeč

- Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, dorozumívání, vyjadřování

5.2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

- Vnímání
- Pozornost, soustředění, paměť
- Tvořivost, vynalézavost, fantazie
- Rozlišování obrazných a grafických symbolů, grafické vyjadřování
- Časoprostorová orientace
- Základní předmatematické představy, početní a číselné pojmy a operace
- Řešení problémů, učení

5.2.3. Sebepojetí, city, vůle

- Sebevědomí, sebeuplatnění
- Sebeovládání, přizpůsobivost
- Sebepojetí, city, vůle

5.3. Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)

- Komunikace s dospělým
- Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
- Sociabilita

5.4. Dítě a společnost (oblast sociálně-kulturní)

- Společenská pravidla a návyky
- Zařazení do společenství
- Kultura, umění

5.5. Dítě a svět (oblast environmentální)

- Poznatky, sociální informovanost
- Adaptabilita ke změnám
- Vztah k životnímu prostředí

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 1 DÍTĚ A JEHO TĚLO (BIOLOGICKÁ)

Podoblast: **Fyzický rozvoj a pohybová koordinace**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.1.1. Zachovávat správné držení těla

5.1.2. Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí.

5.1.3. Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla.

5.1.4. Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru.

5.1.5. Ovládat svalstvo, sladit pohyb se zpěvem.

Konkretizované výstupy:

- postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly
- běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze
- vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu
- otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace
- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
- házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí
- užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)
- pohybovat se bezpečně ve skupině dětí
- pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)
- přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů
- pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)
- být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě
- pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus

- doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)

Podoblast: **Jemná motorika, koordinace ruky a oka**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.1.6. Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku.

5.1.7. Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály

Konkretizované výstupy:

- upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje
- tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- vést stopu tužky při kresbě, apod.
- napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena
- pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)
- zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)
- kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů
- zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)

Podoblast: **Sebeobsluha**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.1.8. Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně-preventivní návyky

5.1.9. Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony

Konkretizované výstupy:

- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)
- samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky
- samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek
- postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce

Podoblast: **Zdraví, bezpečí**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.1.10. Pojmenovat části těla a některé orgány, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem

5.1.11. Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí

5.1.12. Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy

5.1.13. Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí

5.1.14. Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami

Konkretizované výstupy:

- pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)

- mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách
- znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek
- uvědomovat si, co je nebezpečné
- projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám
- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)
- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)
- vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)
- bránit se projevům násilí

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 2 DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA (PSYCHOLOGICKÁ)

Jazyk a řeč

Podoblast: Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání

Očekávané výstupy z RVP PV

5.2.1. Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči.

5.2.2. Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno.

5.2.3. Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, ve vhodně zformulovaných větách.

5.2.4. Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat.

5.2.5. Domluvit se slovy.

5.2.6. Porozumět slyšenému.

5.2.7. Sledovat a vyprávět příběh, pohádku.

5.2.8. Přípravuje se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti.

Konkretizované výstupy:

- spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií
- vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu
- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)
- mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí, používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky
- dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)
- dorozumět se verbálně i neverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)
- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat
- předat vzkaz
- chápat jednoduché hádanky a vtipy
- poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu
- poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)
- rozkládat slova na slabiky
- vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova

- rozlišit krátké a dlouhé samohlásky
- znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit
- vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce

Poznávací schopnosti

Podoblast: **Vnímání**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.2.9. Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů.

5.2.10. Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího).

5.2.11. Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité.

Konkretizované výstupy:

- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech
- rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky
- správně reagovat na světelné a akustické signály
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)
- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)

- rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost

Poznávací schopnosti

Podoblast: **Pozornost, soustředěnost, paměť**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.2.12. Záměrně se soustředit a udržet pozornost.

5.2.13. Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení.

5.2.14. Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit.

Konkretizované výstupy:

- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)
- zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek

- uplatňovat postřeh a rychlost

Poznávací schopnosti

Podoblast: **Tvořivost, vynalézavost, fantazie**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.2.15. Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)

Konkretizované výstupy

- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyjadřovat fantazijní představy
- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
- vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)
- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)
- pracovat s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)
- dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek

- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
- experimentovat s výtvarně netradičními materiály
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
- improvizovat a hledat náhradní řešení

Poznávací schopnosti

Podoblast: **Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.2.16. Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité.

5.2.1. Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci.

Konkretizované výstupy:

- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)
- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)
- rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)
- sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů
- objevovat význam ilustrací, soch, obrazů
- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvary (např. použít nějaký symbol)

- napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)
- napodobit některá písmena, číslice
- poznat některé hudební znaky

Poznávací schopnosti

Podoblast: **Časoprostorová orientace**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.2.18. Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy.

5.2.19. Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase.

Konkretizované výstupy:

- rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět
- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat
- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed)
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
- orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne)
- rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)
- rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky

Poznávací schopnosti

Podoblast: **Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.2.20. Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat.

5.2.21. Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit.

Konkretizované výstupy:

- rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník
- rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší – menší, nejmenší – největší, dlouhý- krátký, vysoký - nízký, stejný)
- rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký)
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídít předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztrřídít knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)
- orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků
- posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)
- chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)
- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
- řešit labyrinty (sledovat cestu)

Poznávací schopnosti

Podoblast: **Řešení problémů, učení**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.2.22. Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně.

5.2.23. Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným.

5.2.24. Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film.

5.2.25. Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení.

5.2.26. Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí.

5.2.27. Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného.

Konkretizované výstupy:

- slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápad“ , experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech
- jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí
- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je
- projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích
- verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)
- přicházet s vlastními nápady
- projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat, nechat se získat pro záměrné učení
- odlišit hru od systematické povinnosti
- zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače nebo tabletu

Sebepojetí, city, vůle

Podoblast: **Sebevědomí a sebeuplatnění**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.2.28. Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory.

5.2.29. Uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině.

5.2.30. Vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci.

5.2.31. Podílet se na organizaci hry a činnosti.

Konkretizované výstupy:

- přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)
- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor
- umět kooperovat, dohodnout se s ostatními
- přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)
- nebát se požádat o pomoc, radu

Sebepojetí, city, vůle

Podoblast Sebeovládání a přizpůsobivost

Očekávané výstupy z RVP PV

5.2.32. Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování.

5.2.33. Uvědomovat si svoje možnosti a limity.

5.2.34. Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení).

Konkretizované výstupy:

- reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné
- plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)
- hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem
- přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- umět se přizpůsobit změnám

Sebepojetí, city, vůle

Podoblast: Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

Očekávané výstupy z RVP PV

5.2.35. Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení.

5.2.36. Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky.

5.2.37. Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování.

5.2.38. Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním.

5.2.39. Zachytit a vyjádřit své prožitky.

Konkretizované výstupy:

- odložit splnění osobních přání na pozdější dobu
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)
- přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit
- přijímat pokyny
- plnit činnosti podle instrukcí
- přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese
- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)
- přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)
- přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)
- umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)
- rozhodovat sám o sobě (o svém chování)

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 3 DÍTĚ A TEN DRUHÝ (interpersonální)

Podoblast: **Komunikace s dospělým**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.3.1. Navazovat kontakty s dospělým

Konkretizované výstupy:

- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)
- spolupracovat s dospělým
- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání

Podoblast: **Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.3.2. Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem.

5.3.3. Spolupracovat s ostatními.

Konkretizované výstupy:

- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)
- chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat
- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat
- spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)

Podoblast: **Sociabilita**

Očekávané výstupy z RVP PV

5.3.4. Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je.

5.3.5. Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou.

5.3.6. Respektovat potřeby jiného dítěte.

5.3.7. Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené.

5.3.8. Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná.

Konkretizované výstupy:

- obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení
- všít si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)
- chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené
- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)
- porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)
- nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout
- bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)
- uvědomit si vztahy mezi lidmi(kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)
- spoluvytvářet prostředí pohody
- respektovat rozdílné schopnosti
- důvěřovat vlastním schopnostem
- cítit sounáležitost s ostatními
- nabídnout pomoc

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 4 DÍTĚ A SPOLEČNOST (SOCIÁLNĚ-KULTURNÍ)

Podoblast: **Společenská pravidla a návyky**

Očekávané výstupy z RVP

5.4.1. Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi.

5.4.2. Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat.

5.4.3. Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování.

Konkretizované výstupy:

- umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci
- dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti
- chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat
- zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby
- rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy
- pojmenovat povahové vlastnosti
- pochopit funkci rodiny a jejich členů

Podoblast: **Zařazení do třídy (skupiny)**

Očekávané výstupy z RVP

5.4.4. Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat.

5.4.5. Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti.

5.4.6. Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy.

Konkretizované výstupy:

- orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování
- reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)
- vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny
- projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí
- být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu

Podoblast: **Kultura, umění**

Očekávané výstupy z RVP

5.4.7. Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky.

5.4.8. Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik.

5.4.9. Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální.

Rozpracované výstupy:

- pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)
- vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)
- v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění
- všimnout si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.) zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)
- vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 5 DÍTĚ A SVĚT (ENVIRONMENTÁLNÍ)

Podoblast: Poznatky, sociální informovanost

Očekávané výstupy z RVP PV

5.5.1. Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí.

5.5.2 Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi.

5.5.3. Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte.

5.5.4. Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný.

Konkretizované výstupy:

- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)
- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují
- rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)
- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)
- uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný
- mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události)
- mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)
- mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)
- chápat základní pravidla chování pro chodce
- mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav

Podoblast: Adaptabilita ke změnám

Očekávané výstupy z RVP PV

5.5.6. Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí.

5.5.7. Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim.

Konkretizované výstupy:

- zajímat se, co se v okolí děje, všimnout si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat
- cítit oslavy narozenin, svátků, slavností

Podoblast: Vztah k životnímu prostředí

Očekávané výstupy z RVP PV

5.5.8. Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat.

5.5.9. Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí.

5.5.10. Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí.

Konkretizované výstupy:

- znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí
- uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)
- všimnout si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.
- spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)
- být citlivý k přírodě

9. Desatero pro rodiče předškolního věku

V rámci příprav materiálu Konkretizované očekávané výstupy RVP PV vzešel, na základě četných dotazů rodičů, také návrh materiálu popisující základní požadavky pro děti předškolního věku, který by mohli využít rodiče.

Vstup do první třídy základní školy představuje pro dítě velkou životní změnu. Mění se role dítěte, prostředí, dospělí i vrstevníci, denní program, náplň činnosti, nároky i požadavky. Aby dítě mohlo zvládnout tuto náročnou situaci bez vážnějších problémů, mělo by být nejen dostatečně vývojové a sociálně zralé, ale také dobře připravené.

Materiál nabízí rodičům dětí předškolního věku základní informace toho, co by mělo jejich dítě zvládnout před vstupem do základní školy. Jsou zde zachyceny jak výchovné, tak vzdělávací předpoklady. Je třeba mít ale na zřeteli, že zrání dítěte je nerovnoměrné, že každé dítě nemusí všech parametrů dosáhnout, ale může se k nim přiblížit.

Přehled základních dovedností propojuje a sjednocuje cíle rodiny a školy. Proto je velmi důležitá spolupráce rodiny a školy, která se podílí na vzdělávání dítěte.

1. Dítě by mělo být dostatečně fyzicky a pohybově vyspělé, vědomě ovládat své tělo, být samostatné v sebeobsluze

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pohybuje se koordinovaně, je přiměřeně obratné a zdatné (např. hází a chytá míč, udrží rovnováhu na jedné noze, běhá, skáče, v běžném prostředí se pohybuje bezpečně)
- svlékne se, oblékne i obuje (zapne a rozepne zip i malé knoflíky, zaváže si tkaničky, oblékne si čepici, rukavice)
- je samostatné při jídle (používá správně příbor, nalije si nápoj, stoluje čistě, požívá ubrousek)
- zvládá samostatně osobní hygienu (používá kapesník, umí se vysmrkat, umyje a osuší si ruce, použije toaletní papír, použije splachovací zařízení, uklidí po sobě)
- zvládá drobné úklidové práce (posbírá a uklidí předměty a pomůcky na určené místo, připraví další pomůcky, srovná hračky)
- postará se o své věci (udržuje v nich pořádek)

2. Dítě by mělo být relativně citově samostatné a schopné kontrolovat a řídit své chování

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- zvládá odloučení od rodičů
- vystupuje samostatně, má svůj názor, vyjadřuje souhlas i nesouhlas
- projevuje se jako emočně stálé, bez výrazných výkyvů v náladách
- ovládá se a kontroluje (reaguje přiměřeně na drobný neúspěch, dovede odložit přání na pozdější dobu, dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti či situaci)
- je si vědomé zodpovědnosti za své chování
- dodržuje dohodnutá pravidla

3. Dítě by mělo zvládat přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyslovuje správně všechny hlásky (i sykavky, rotacismy, měkčení)
- mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci apod.
- mluví většinou gramaticky správně (tj. užívá správně rodu, čísla, času, tvarů, slov, předložek aj.)
- rozumí většině slov a výrazů běžně užívaných v jeho prostředí
- má přiměřenou slovní zásobu, umí pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přirozeně a srozumitelně hovoří s dětmi i dospělými, vede rozhovor, a respektuje jeho pravidla
- pokouší se napsat hůlkovým písmem své jméno (označí si výkres značkou nebo písmenem)
- používá přirozeně neverbální komunikaci (gesta, mimiku, řeč těla, aj.)
- spolupracuje ve skupině

4. Dítě by mělo zvládat koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku, pravolevou orientaci

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- je zručné při zacházení s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami a nástroji (pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá, kreslí, maluje, skládá papír, vytrhává, nalepuje, správně otáčí listy v knize apod.)

- zvládá činnosti s drobnějšími předměty (korálky, drobné stavební prvky apod.)
- tužku drží správně, tj. dvěma prsty třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- vede stopu tužky, tahy jsou při kreslení plynulé, (obkresluje, vybarvuje, v kresbě přibývají detaily i vyjádření pohybu)
- umí napodobit základní geometrické obrazce (čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník), různé tvary, (popř. písmena)
- rozlišuje pravou a levou stranu, pravou i levou ruku (může chybovat)
- řadí zpravidla prvky zleva doprava
- používá pravou či levou ruku při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje (je zpravidla zřejmé, zda je dítě pravák či levák)

5. Dítě by mělo být schopné rozlišovat zrakové a sluchové vjemy

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- rozlišuje a porovnává podstatné znaky a vlastnosti předmětů (barvy, velikost, tvary, materiál, figuru a pozadí), nachází jejich společné a rozdílné znaky
- složí slovo z několika slyšených slabik a obrázek z několika tvarů
- rozlišuje zvuky (běžných předmětů a akustických situací i zvuky jednoduchých hudebních nástrojů)
- rozpozná rozdíly mezi hláskami (měkké a tvrdé, krátké a dlouhé)
- sluchově rozloží slovo na slabiky (vytleskává slabiky ve slově)
- najde rozdíly na dvou obrazcích, doplní detaily
- rozlišuje jednoduché obrazné symboly a značky i jednoduché symboly a znaky s abstraktní podobou (písmena, číslice, základní dopravní značky, piktogramy)
- postřehne změny ve svém okolí, na obrázku (co je nového, co chybí)
- reaguje správně na světelné a akustické signály

6. Dítě by mělo zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace a orientovat se v elementárních matematických pojmech

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- má představu o čísle (ukazuje na prstech či předmětech počet, počítá na prstech, umí počítat po jedné, chápe, že číslovka vyjadřuje počet)

- orientuje se v elementárních počtech (vyjmenuje číselnou řadu a spočítá počet prvků minimálně v rozsahu do pěti (deseti))
- porovnává počet dvou málopočetných souborů, tj. v rozsahu do pěti prvků (pozná rozdíl a určí o kolik je jeden větší či menší)
- rozpozná základní geometrické tvary (kruh, čtverec, trojúhelník atd.)
- rozlišuje a porovnává vlastnosti předmětů
- třídí, seskupuje a přiřazuje předměty dle daného kritéria (korálky do skupin podle barvy, tvaru, velikosti)
- přemýšlí, vede jednoduché úvahy, komentuje, co dělá („přemýšlí nahlas“)
- chápe jednoduché vztahy a souvislosti, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy, labyrinty
- rozumí časoprostorovým pojmům (např. nad, pod, dole, nahoře, uvnitř a vně, dříve, později, včera, dnes), pojmům označujícím velikost, hmotnost (např. dlouhý, krátký, malý, velký, těžký, lehký)

7. Dítě by mělo mít dostatečně rozvinutou záměrnou pozornost a schopnost záměrně si zapamatovat a vědomě se učit

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- soustředí pozornost na činnosti po určitou dobu (cca 10-15 min.)
- „nechá“ se získat pro záměrné učení (dokáže se soustředit i na ty činnosti, které nejsou pro něj aktuálně zajímavé)
- záměrně si zapamatuje, co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si toto po přiměřené době vybavit a reprodukovat, částečně i zhodnotit
- pamatuje si říkadla, básničky, písničky
- přijme úkol či povinnost, zadaným činnostem se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže vyvinout úsilí a dokončit je
- postupuje podle pokynů
- pracuje samostatně

8. Dítě by mělo být přiměřeně sociálně samostatné a zároveň sociálně vnímavé, schopné soužití s vrstevníky ve skupině

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- uplatňuje základní společenská pravidla (zdraví, umí požádat, poděkovat, omluvit se)
- navazuje kontakty s dítětem i dospělými, komunikuje s nimi zpravidla bez problémů, s dětmi, ke kterým pociťuje náklonnost, se kamarádí
- nebojí se odloučit na určitou dobu od svých blízkých
- je ve hře partnerem (vyhledává partnera pro hru, v zájmu hry se domlouvá, rozděluje a mění si role)
- zapojí se do práce ve skupině, při společných činnostech spolupracuje, přizpůsobuje se názorům a rozhodnutí skupiny
- vyjednává a dohodne se, vyslovuje a obhajuje svůj názor
- ve skupině (v rodině) dodržuje daná a pochopená pravidla, pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit
- k ostatním dětem se chová přátelsky, citlivě a ohleduplně (dělí se o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úlohy, všímá si, co si druhý přeje)
- je schopno brát ohled na druhé (dokáže se dohodnout, počkat, vystřídat se, pomoci mladším)

9. Dítě by mělo vnímat kulturní podněty a projevovat tvořivost

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pozorně poslouchá či sleduje se zájmem literární, filmové, dramatické či hudební představení
- zaujme je výstava obrázků, loutek, fotografií, návštěva zoologické či botanické zahrady, statku, farmy apod.
- je schopno se zúčastnit dětských kulturních programů, zábavných akcí, slavností, sportovních akcí
- svoje zážitky komentuje, vypráví, co vidělo, slyšelo, dokáže říci, co bylo zajímavé, co jej zaujalo, co bylo správné, co ne
- zajímá se o knihy
- zná mnoho pohádek a příběhů, má své oblíbené hrdiny zná celou řadu písní, básní a říkadel

- zpívá jednoduché písně, rozlišuje a dodržuje rytmus (např. vytleskat, na bubínku)
- vytváří, modeluje, kreslí, maluje, stříhá, lepí, vytrhává, sestavuje, vyrábí
- hraje tvořivé a námětové hry (např. na školu, na rodinu, na cestování, na lékaře), dokáže hrát krátkou divadelní roli

10. Dítě by se mělo orientovat ve svém prostředí, v okolním světě i v praktickém životě

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyzná se ve svém prostředí (doma, ve škole), spolehlivě se orientuje v blízkém okolí (ví, kde bydlí, kam chodí do školky, kde jsou obchody, hřiště, kam se obrátit když je v nouzi apod.)
- zvládá běžné praktické činnosti a situace, s nimiž se pravidelně setkává (např. dovede vyřídit drobný vzkaz, nakoupit a zaplatit v obchodě, říci si o to, co potřebuje, ptá se na to, čemu nerozumí, umí telefonovat, dbá o pořádek a čistotu, samostatně se obslouží, zvládá drobné úklidové práce, je schopno se starat o rostliny či drobná domácí zvířata)
- ví, jak se má chovat (např. doma, v mateřské škole, na veřejnosti, u lékaře, v divadle, v obchodě, na chodníku, na ulici, při setkání s cizími a neznámými lidmi) a snaží se to dodržovat
- má poznatky ze světa přírody živé i neživé, lidí, kultury, techniky v rozsahu jeho praktických zkušeností (např. orientuje se v tělesném schématu, umí pojmenovat jeho části i některé orgány, rozlišuje pohlaví, ví, kdo jsou členové rodiny a čím se zabývají, rozlišuje různá povolání, pomůcky, nástroje)
- k čemu jsou peníze, zná jména některých rostlin, stromů, zvířat a dalších živých tvorů, orientuje se v dopravních prostředcích, zná některé technické přístroje), rozumí běžným okolnostem, dějům, jevům, situacím, s nimiž se bezprostředně setkává (např. počasí a jeho změny, proměny ročních období, látky a jejich vlastnosti, cestování, životní prostředí a jeho ochrana, nakládání s odpady)
- přiměřeným způsobem se zapojí do péče o potřebné
- má poznatky o širším prostředí, např. o naší zemi (města, hory, řeky, jazyk, kultura), o existenci jiných zemí a národů, má nahodilé a útržkovité poznatky o rozmanitosti světa jeho řádu (o světadílech, planetě Zemi, vesmíru)
- chová se přiměřeně a bezpečně ve školním i domácím prostředí i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře), uvědomuje si možná nebezpečí (odhadne

nebezpečnou situaci, je opatrné, neriskuje), zná a zpravidla dodržuje základní pravidla chování na ulici (dává pozor při přecházení, rozumí světelné signalizaci)

- zná faktory poškozující zdraví (kouření)
  - uvědomuje si rizikové a nevhodné projevy chování, např. šikana, násilí
-

10. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let, zajištění průběhu vzdělávání:

Učitelky v naší třídě, kde jsou zařazeny děti od dvou let, mají pozitivní vztah k dětem této věkové kategorie a v přímé pedagogické činnosti se maximálně překrývají.

Režim dne v heterogenní třídě s 2-letými dětmi jsme upravili s ohledem na jejich potřeby (malé děti odchází dříve na oběd). Největší prostor věnujeme spontánní hře. Pro pobyt venku využíváme zahradu a přilehlé okolí mateřské školy (loky, les, hřiště), popřípadě chodíme na krátkou procházku. Prostor ve třídě je upraven tak, aby děti měly možnost volného prostoru. Respektujeme individuální potřeby dítěte i ohledně doby příchodu do mateřské školy po domluvě s rodiči.

Při vzdělávání dětí dvouletých převládají aktivity spontánní. Upřednostňujeme individuální či skupinové činnosti. Vytváříme vhodné podmínky nejen pro volnou hru dětí, ale i pro pohyb. Zcela akceptujeme vývojová specifika dvouletého dítěte. Při plánování činností respektujeme požadavky na rozvoj osobnosti dítěte. Dbáme na soulad s jeho schopnostmi a možnostmi:

- stimulace rozvoje řeči
- dostatek podnětů k učení
- vytváření kladných vztahů mezi dětmi
- posilování sebevědomí
- dostatek času a prostoru pro volný pohyb a hru

Pro činnosti v předškolním vzdělávání dětí raného věku využíváme zejména tyto metody:

- situační učení
- spontánní sociální učení
- prožitkové učení
- učení hrou a činnostmi

- kooperativní učení (učení ve skupině vrstevníků)

11. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných. Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných.

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje na základě školního vzdělávacího programu upraveného podle speciálních potřeb dětí ve spolupráci s PPP. Učitelky se snaží vytvořit optimální podmínky k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení, komunikaci s ostatními, ke komplexnímu harmonickému rozvoji celé osobnosti. Vzdělávání nadaných dětí probíhá podle individuálních vzdělávacích potřeb takovým způsobem, abychom stimulovali jejich potenciál a dále ho rozvíjeli. Pedagogové se zaměřují na rozvoj rozumových schopností, nabízíme těmto nadaným dětem činnosti, které jsou pro ně zajímavé. Klademe důraz na podporu motorických dovedností, pracujeme s hádankami, podporujeme tvořivé myšlení a využíváme práce s hudbou. S dětmi je zapotřebí pracovat v krátkých časových úsecích, ale dlouhodobě a systematicky. Vždy je zapotřebí klást důraz na vnitřní motivaci ze strany dětí a spolupráci s rodiči.

Stimulace vývoje synapsí

-podporujeme převážně činnosti z oblasti Dítě a jeho tělo

Motorická cvičení

- podpora vědomého ovládnání těla, zvládnání pohybových dovedností a prostorové orientace
- zacházet s tělocvičným náčiním a cvičit na nářadí
- zvládat lokomoci, koordinaci a pohyby těla
- vědomě napodobit pohyby těla dle vzoru a přizpůsobit se pokynům
- zvládat dovednosti související s udržení rovnováhy
- zvládat běžné způsoby pohybu v různém prostředí

- zvládat správné držení těla

Grafomotorika

- zvládat koordinaci ruky a oka, dále jemnou motoriku, zacházení s grafickým materiálem, výtvarnými i pracovními pomůckami
- zvládat jemnou motoriku na úrovni odpovídající věku dětí
- dokázat používat jednoduché rytmické nástroje k nácviku rytmizace k posílení spolupráce ruky a oka - vědomá podpora spolupráce pravé a levé mozkové hemisféry

Akomodace oka

- stimulace smyslů, vnímání, rozlišování a posilování pomocí všech smyslů, zrak
- posilování hrubé motoriky, vědomé zacházení s tělocvičným náčiním (míče) či manipulace s jiným vhodným náčiním

Stimulace vývoje asociativního myšlení

-podporujeme převážně činnosti z oblasti Dítě a jeho psychika, dále pak z oblasti Dítě a společnost

Abstrakce vizualizace

- podpora činností předcházejících čtení a psaní
- dokázat pojmenovat většinu toho, co nás obklopuje – symboly, s nimiž přicházíme běžně do styku
- učit se nová slova, dokázat je aktivně používat
- rozlišovat počáteční a konečné hlásky a slabiky, slabikovat slova za pomoci rytmizace
- rozlišovat obrazné symboly, piktogramy, porozumět jejich významu a komunikativní funkci
- poznat některá písmena, číslice, případně slova
- poznat a napsat své jméno

- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité, odhadovat podstatné znaky, podobu, rozdíly i souvislosti
- postupovat a učit se podle pokynů
- chápat prostorové pojmy (nahore, dole, vlevo, vpravo, uprostřed, pod, nad apod.)
- seznamovat se se základními číslicemi a číselnou řadou do 10
- chápat základní číselné matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, poznat více x méně, první x poslední apod.)
- prostřednictvím abstraktních pojmů procvičovat paměť a pozornost
- sledovat očima zleva doprava
- záměrně se soustředit na činnost s udržet pozornost

Asociace hudba

- vědomě užívat a stimulovat smysly - sluch
- naučit se z paměti krátké texty, úmyslně si je zapamatovat a vybavit – písničky
- soustředěně poslouchat hudbu
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- vyjadřovat svou představivost prostřednictvím fantazie v tvořivých činnostech, hudebních činnostech i ve slovních výpovědích k nim
- těšit se z příjemných zážitků, kulturních podnětů a setkávání s uměním
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem hudební představení a hodnotit svoje zážitky
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Stimulace vývoje funkcionálního myšlení: hádanky, příběhy

Běžné hádanky a příběhy s otevřeným koncem

- sledovat a vyprávět příběh či pohádku
- porozumět slyšenému, zachytit děj, sledovat hlavní myšlenku, zopakovat v celých větách konkrétní děj
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, divadlo či film

- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy o tom, o čem přemýšlíme a uvažujeme, vyjádřit to

Enigmatické hádanky

- chápat slovní vtip a humor
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a utvořit jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- naučit se z paměti krátké texty, úmyslně si je zapamatovat a vybavit si hádanky

Grafické znázornění příběhu či hádanky, tvorba myšlenkových map

- vyjadřovat smysluplně a samostatně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor, naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- popsat situaci
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat nápady
- nalézat nová nebo alternativní řešení
- vyjadřovat svou představivost prostřednictvím fantazie v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných) i ve slovních výpovědích k nim
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a dokončit ji
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy prostřednictvím různých výtvarných dovedností a technik

Očekávané kompetence z oblasti Dítě a ten druhý se naplňujeme v běžném programu dne, dále pak podporou kolektivních a skupinových činností, kooperace a spolupráce při provádění činností.

Očekávané kompetence z Oblasti dítě a svět se naplňujeme při vycházkách do přírody.

Cíle a obsah předškolního vzdělávání formulované RP směřují mateřskou školu k tomu, aby děti, které ji opouštějí, byly osobnosti pokud možno jedinečné vzhledem ke svému věku a k individuálním možnostem co nejvíce samostatné, sebevědomé, sebejisté, s vlastním rozumem, schopné dívat se na svět kolem sebe, uvažovat, tvořivě přemýšlet a jednat, jedinci na své úrovni přizpůsobiví, odvážní a také zodpovědní, ochotní nejen přijímat, ale také dávat, schopní se dále rozvíjet, učit se všemu, co budou v životě potřebovat, a aktivně čelit problémům, které život přináší.

,